

**Retningslinjer for svømmeundervisning,
vandaktiviteter og sejlads i Center for
Børn og Unge**

Marts 2026

Forord

Morsø Kommune, midt i Limfjorden, er omgivet af vand. Vi har fjord, vig, søer og er tæt på naturen uanset, hvor vi er på øen. Derfor er det naturligt at give vores børn og unge en glæde og respekt for vandet.

Børn og Unge i Morsø Kommune har derfor udarbejdet disse retningslinjer, som gælder for hele 0–18 års området i forbindelse med svømning, badning og andre vandaktiviteter.

Retningslinjerne skal sikre ensartet praksis, som skaber størst mulig tryghed og sikkerhed for både børn og voksne i forbindelse med svømmeundervisning, udendørs badning og andre ”Ophav” aktiviteter i og ved vand.

Retningslinjerne gælder alle typer af vandaktiviteter i svømmehal og badeland, ved badning i åbent vand som fjord, sø eller hav, samt ved sejlads i kano, kajak og andre mindre fartøjer.

Det er den enkelte leders ansvar at videreformidle indholdet i retningslinjerne til alle medarbejdere.

Derudover gælder det altid, at når det kommer til vandaktiviteter med børn og unge, er det vigtigt, at der hele tiden udvises sund fornuft samt professionel dømmekraft.

Ved spørgsmål omkring vandaktiviteter for børn og unge kan der rettes henvendelse til Børn og Unge, Morsø Kommune.

Indhold

Afsnit 1 beskriver de retningslinjer, der er gældende for alle vandaktiviteter med børn og unge. Herefter beskrives de yderligere sikkerhedskrav og anbefalinger, der er knyttet til vandaktiviteter under forskellige lokale forhold: Svømmeundervisning og vandaktiviteter i svømmehaller beskrives i afsnit 2. Badning i badeland beskrives i afsnit 3. Badning fra friland beskrives i afsnit 4. I afsnit 5 og 6 beskrives retningslinjer for sejladsaktiviteter med kano m.v. og sejlads med fartøjer. Afsnit 7 beskriver hvad svømmebeviset giver kompetence til og indholdet i svømmebeviskurserne.

Bilag 1 redegør for, hvor mange børn/unge der maksimalt må føres tilsyn med afhængig af børnenes alder, aktivitet og de lokale forhold. Bilag 2 beskriver de regler og bekendtgørelser, Børn og Unges retningslinjer bygger på.

Afsnit 1: Tilsyn

Afsnit 2: Svømmeundervisning og vandaktiviteter i svømmehaller

Afsnit 3: Badning i badeland

Afsnit 4: Badning i soppebassin, ved strand, å eller sø (Ophav)

Afsnit 5: Sejladsaktiviteter med kano, kajak og andre mindre fartøjer

Afsnit 6: Sejlads med fartøjer med dimensionstal på 20 eller derover

Afsnit 7: Svømmebevis

- Bilag 1. Normering

- Bilag 2. Love, bekendtgørelser og vejledninger

1. Tilsyn

Svømmeundervisning, badning, sejlads og andre vandaktiviteter skal altid tilrettelægges med størst mulig hensyntagen til børnenes og de unges sikkerhed.

Lederen af institutionen/skolen skal sikre, at der etableres et tilsyn, som forebygger ulykker og sikrer et nødvendigt beredskab til livredning.

Hvad betyder det at være tilsynsførende?

Alle medarbejdere, der fører tilsyn med børn og unge i forbindelse med vandaktiviteter, har ansvaret for disses sikkerhed - herunder det livredningsmæssige ansvar. Den tilsynsførende skal som udgangspunkt være fastansat i Børn og Unge, Morsø Kommune. Dog kan studerende og midlertidigt ansatte fungere som tilsynsførende under den enkelte leders ansvar.

Af Bilag 1 fremgår Børn og Unges normering for, hvor mange børn/unge der maksimalt må føres tilsyn med

pr. tilsynsførende. Den konkrete afgørelse af, hvor mange børn/unge den tilsynsførende kan have det livredningsmæssige ansvar for, må imidlertid altid bero på en vurdering af den konkrete aktivitet, de lokale forhold og den konkrete børnegruppe. Af hensyn til varetagelse af de samlede opgaver, hvis der skulle opstå en kritisk situation, er det dog et krav, at der altid skal være to tilsynsførende til stede. Foregår aktiviteterne i forbindelse med offentlig svømning, kan den ekstra person udgøres af stedets livredder efter aftale med denne og under forudsætning af, at livredderen er til stede under hele aktiviteten.

De tilsynsførende skal overvåge aktiviteten kontinuerligt. Skolen/institutionen skal sikre tilstrækkelig overvågning af børn, der lider af sygdom, som kan medføre bevidstløshed (fx epilepsi, kulde-varmeallergi, astma m.fl.).

Den tilsynsførende skal:

- Foretage en sikkerhedsvurdering af aktiviteten og børnegruppen
- Kende lokalitetens sikkerhedsudstyr og sikre, at genoplivningsudstyr fungerer
- Overvåge aktiviteten kontinuerligt, gerne fra en ophøjet position
- Sikre, at ikke-svømmere kan bunde eller anvender flydemiddel med tilstrækkelig opdrift
- Sikre, at forældre har givet skriftlig tilladelse til risikobetonede aktiviteter (fx badeland).

Sikkerhedsanbefalinger:

- Fordel tilsynsopgaverne på forhånd
- Aftal en beredskabsplan i tilfælde af ulykker
- Orienter børnene om reglerne
- Gør børnene synlige (fx farvede t-shirts).

2. Svømmeundervisning og vandaktiviteter i svømmehaller

Der er en række særlige forhold, der gør sig gældende ved svømmeundervisning og vandaktiviteter i svømmebassiner. Disse forhold gør sig gældende ud over de allerede beskrivende sikkerhedsregler i afsnit 1.

- Svømmeanlæggets regler skal overholdes¹
- Tilsynet med eleverne starter 10 minutter før undervisningen begynder og afsluttes, når den tid, der normalt bruges på at forlade skolens område, er gået
- Mindst én af de tilsynsførende skal befinde sig på bassinkanten. Hvis aktiviteten fordrer, at begge tilsynsførende befinder sig i bassinet (fx kajakvending, dykning m.m.), kan personen på kanten udgøres af en myndig person ansat ved Børn og Unge. I disse tilfælde skal der udarbejdes en sikkerhedsinstruks, der angiver arbejdsdelingen mellem den tilsynsførende og personen på bassinkanten
- Ved vandaktiviteter i svømmebassiner skal tilsynet tage højde for, om der er andre brugere til stede. Fx. kan det aftales med børnene, hvilke bassiner eller dele af bassin, børnene må benytte
- Hovedudspring fra vippe eller bassinkant må kun foregå med tilsyn. Vanddybden skal være så stor, at der ikke opstår fare for eleverne:
  - Ved siddende udspring fra bassinkant skal vanddybden være mindst 1,5 m.
  - Ved stående udspring fra bassinkant skal vanddybden være mindst 2,0 m.
- Lærere, der forestår svømmeundervisning, skal have kvalifikationer svarende til uddannelsen til svømmelærer. Svømmelærereksamen giver en svømmelærer varig kompetence til at varetage selve svømmeundervisningen af eleverne. Hvis svømmelæreren også varetager det livredningsmæssige tilsyn, skal svømmelæreren vedligeholde sin kompetence, hvad angår livredning, ved at have et gyldigt svømmebevis².
- Det anbefales desuden at lærerne har det nødvendige kendskab til svømmehallens sikkerhedsudstyr.

---

¹ Skolelederen har en skærpet tilsynspligt, når undervisningen foregår steder med særlige risikomomenter, såsom svømmehaller. Dette indebærer, at lederens ansvar også omfatter at sikre, at svømmehallens særlige sikkerhedsforskrifter bliver overholdt.

² Bestemmelser vedrørende ansvar og sikkerhed i folkeskolen er beskrevet i Folkeskoleloven, Bekendtgørelse om tilsynet med folkeskolens elever i skoletiden jf. lovbekendtgørelse nr. 585 af 26/05/2025.

3. Badning i badeland

Badning under ekskursioner, lejrskoler, hytteture og lignende, herunder badning i badeland, må alene finde sted, hvis det kan foregå under fuldt betryggende forhold.

Der er en række særlige forhold, der gør sig gældende ved badning i badelands og forlystelsesparker. Disse forhold gør sig gældende ud over de sikkerheds- og uddannelsesmæssige krav, der er beskrevet i afsnit 1.

- Orienter jer om stedets regler på forhånd
- I det der som oftest i forvejen er mange andre i vandet på samme tid, bør det, for overskuelighedens skyld, vurderes, hvorvidt badning er forsvarligt eller ej
- Badning bør kun foregå på et for børnene nøje afgrænset område, som er let at overskue, og hvor alle kan bunde
- Børnene bør have besked på at holde sammen to og to.

→ Badning under ekskursioner, lejrskoler, hytteture og lignende, må kun finde sted, hvis det kan foregå under fuldt betryggende forhold.

→ Ved leje af Jesperhus' badeland, lejes der samtidig en livredder.

4. Badning i soppebassin, ved strand, å eller sø

Der er en række særlige forhold, der gør sig gældende ved badning fra friland (strand, å eller sø). Disse forhold gør sig gældende ud over de sikkerhedsregler, der er beskrevet i afsnit 1.

- ➔ Badning bør kun foregå på et for børnene og de unge nøje afgrænset område, som er let at overskue, og hvor alle kan bunde.

Ved badning på friland skal der være mindst to tilsynsførende. Den ene opholder sig på land, gerne i en ophøjet position, mens den anden markerer ydergrænsen for det tilladte badeområde.

Forberedelser før badning:

- Tjek vindretning, dybde, bundforhold og strømforhold, inden badningen påbegyndes. Vurder om badning under de gældende forhold er forsvarligt og tilpas badeområdet herefter
- Afgræns badeområdet tydeligt for deltagerne
- Børnene bør have besked på at holde sammen to og to
- Medbring mobiltelefon og vær sikker på, at der er dækning
- Noter dig data på badestedet (redningsvej, strandskilt-nummer eller adresse) med henblik på alarmering
- Medbring relevant redningsudstyr

Waders

Ved al færdsel i og omkring vand, hvor der anvendes waders, gælder følgende sikkerhedsinstruks:

- **Der skal altid bæres rednings- eller svømmevest**, når man har waders på
- Dette gælder uanset vanddybde, strømforhold eller aktivitetens karakter
- Redningsvesten skal være korrekt tilpasset og godkendt efter gældende standarder

Soppebassin

Soppebassiner skal altid være under opsyn, hvad enten børnene bader eller ej.

Fra Socialministeriets arbejdsgruppe vedr. forebyggelse af ulykker for små børn i dagtilbud:

”Konkret anbefales – at der ikke findes faste vand anlæg: bassiner, pools, springvand o.l. i tilknytning til dagtilbud, medmindre de er sikret og fuldstændig afsondret fra de arealer, hvor børnene må færdes frit. Brug af og ophold ved sådanne anlæg må herefter betragtes som en særskilt aktivitet under stærkt skærpet og konstant opsyn”.

5. Sejladsaktiviteter med kano, kajak og andre mindre fartøjer

Ud over de sikkerhedsregler der er beskrevet i afsnit 1, er der en række særlige forhold, der gør sig gældende ved sejlads.

Søfartsstyrelsens retningslinjer dikterer, at skoler og institutioners sejlads med børn, unge og voksne er at betegne som erhvervssejlads, og at der er skærpede krav i forhold til denne type aktiviteter, både i forhold til afvikling af aktiviteter og i forhold til materiel og ansvarligt personale.

Udgangspunktet for de nye regler er, at det ikke er muligt at udarbejde fælles tekniske og operative regler for alle mindre fartøjer, fx kano og kajak. Sommer/vinter, let/hård vind, beskyttet/åbent farvand, forskellige fartøjskonstruktioner osv. gør, at det er meget forskelligt, hvad der skal til for at opnå den nødvendige sikkerhed.

Ansvar for sikkerheden

Det er rederen, der har ansvaret for sikkerheden. Rederen er den person eller det organ, som har ejerskab af sejladsaktiviteterne. På en skole/institution vil det være lederen. Rederen kan være ejer af fartøjet, men behøver ikke at

være det. Sejladsen kan udmærket foregå i lejede eller lånte fartøjer.

Det er rederens/lederens ansvar, at sejladsen foregår i overensstemmelse med godt sømandskab, at menneskeliv på vandet er sikret fuldt betryggende, og at fartøjet er bemandedt, konstrueret, udrustet og vedligeholdt så det er egnet til formålet. Rederen/lederen er ligeledes ansvarlig for valget af sejladsaktiviteter, hvor de udføres samt for, at medarbejderen har de formelle kompetencer, der kræves til den pågældende aktivitet (se afsnit "Sikkerhedskursus og instruktøruddannelse").

Sikkerhedsinstruks

Ejeren/rederen skal udarbejde en sikkerhedsinstruks, hvor ejeren/rederen selv sætter de operationelle rammer for sejladsen. Instruksen hjælper arrangøren med at oversætte "godt sømandskab" til gode, sikre løsninger for den pågældende aktivitet. Samtidig skal sikkerhedsinstruksen give deltagere og passagerer overblik over, hvordan arrangøren arbejder med sikkerheden.

Den enkelte skole/institution skal sikre sig, at sikkerhedsinstruksen bliver udarbejdet.

- Hvis f.eks. en skole/institution lejer kanoer vil det være skolen/institutionen, der er kanoens reder og er ansvarlig for at der udarbejdes en sikkerhedsinstruks.

- Hvis en skole/institution laver kano/kajaksejlads gennem en kajakklub eller gennem en grejbank, som stiller instruktør og udstyr til rådighed skal både skolen/institutionen og kajakklubben/grejbanken lave en sikkerhedsinstruks.

- Læs mere her: www.usmors.dk/friluftsliv/sikkerhedsinstruks/

- Hvis en skole til gengæld køber et lejrskoleophold på et skoleskib, der leverer personale etc., vil det være fartøjets ejer eller skipper, der er reder og som skal lave en sikkerhedsinstruks. Det er rederens ansvar, at sikkerhedsinstruksen udarbejdes af personer med formelle kompetencer, som er dækkende for de konkrete sejladsaktiviteter.

Udarbejdelse af sikkerhedsinstruks

På Søfartsstyrelsens hjemmeside findes et skema til udarbejdelse af sikkerhedsinstruksen.

Læs 'Sikkerhed og ansvar på sejlturen' på www.soefartsstyrelsen.dk

Når alle felter i skemaet er udfyldt, kan sikkerhedsinstruksen printes ud. Sikkerhedsinstruksen bør være kortfattet og nem at læse for alle brugere, dvs. medarbejdere og deltagende personer / ansvarlig(e) voksen. Instruksen skal altid være tilgængelig for deltagere og passagerer.

Sikkerhedsinstruksen har til formål at:

1. Identificere rederen
2. Fastlægge, hvilke sejladsaktiviteter, der er at tale om, samt hvor og hvornår de må foregå:
  - a) Herunder at forældre til børn/unge under 18 år altid skal have givet accept til sejladsaktiviteter (evt. ved generel accept)
  - b) Samt at vandet som minimum skal være 10 grader
3. Identificere risici
4. Træffe tekniske og operationelle forholdsregler, som effektivt imødegår risici
5. Sikre, at fartøjet/fartøjerne er egnede og forsynet med den nødvendige udrustning
6. Sikre, at besætningen er tilstrækkelig og kompetent
7. Beskrive de operationelle forholdsregler, som skal følges af besætning og passagerer
8. Sikre, at alle kan reddes i tilfælde af ulykke
9. Sikre, at der er mulighed for tilkald af assistance i ulykkestilfælde
10. Sikre, at antallet af personer om bord er kendt i land og er let tilgængeligt, fx. synlig placering på trailer
11. Sikre, at der altid afgives sikkerhedsinstruktion inden sejladsens start
12. Beskrive, hvordan der følges op på utilsigtede hændelser og ulykker.

Følgende skal desuden være opfyldt og fremgå af sikkerhedsinstruksen:

- Alle personer, herunder medarbejdere skal bære godkendt redningsvest. Godkendte svømmeveste må dog anvendes af personer, der kan svømme, og kun når der forefindes mulighed for redning fra følgefartøj nær ved, f.eks. instruktøren i egen kajak. Svømmeveste skal være forsynede med reflekser. Hvis svømmevestene ikke er i signalfarver (gul, orange, rød m.v.) skal personerne være iført supplerende beklædning i signalfarver
- Børn og unge må ikke ro/sejle uden tilstedeværelse af en medarbejder
- Antallet af børn/unge pr. medarbejder skal fremgå af sikkerhedsinstruksen
- Forældre til børn/unge under 18 år skal altid have givet accept til sejladsaktiviteter (evt. ved generel accept)
- Følgebåde med motor skal have skrue- / propelbeskyttelse, hvor dette er passende
- Vandet skal som minimum være 10 grader
- Medarbejdere skal have bestået ”stort svømmebevis” (se kapitel 6) inden for de sidste 2 år, samt have godkendt 12-timers førstehjælpsbevis
- Medarbejder(e) skal have gennemført og bestået Børn og Unges Sikkerhedskursus eller EPP instruktørkursus afhængigt af pågældende aktivitet.

Kano, kajak, SUP-board

Jo mindre beskyttede sejladsområder, jo højere krav stilles der til medarbejdernes formelle kompetencer. Alle medarbejdere, der varetager sejladsaktiviteter med kano, kajak eller SUP-board, skal have bestået "stort svømmebevis" inden for de sidste 2 år, samt have godkendt 12-timers førstehjælpsbevis. Der skal pr. otte kanoer/kajakker tilstede være mindst én medarbejder, der har gennemført og bestået Børn og Unges Sikkerhedskursus eller EPP instruktøruddannelse (afhængigt af pågældende aktivitet). Der skal altid være minimum to medarbejdere til stede.

Børn og Unge anbefaler, at institutioner og skoler, der afvikler sejladsaktiviteter i kano, kajak eller SUP-board har minimum én medarbejder med EPP instruktøruddannelse.

a) Sikkerhedskursus

Sikkerhedskursus for hhv. kano, kajak, SUP-board (8 timers varighed). Kurset giver kompetence til afvikling af sejladsaktiviteter i meget beskyttet farvand på i forvejen udpegede områder i perioden 1. maj til 31. oktober, ved en vandtemperatur på min. 10 grader og med en middelvind på maks. 10m/sek.

b) Instruktøruddannelse

Instruktøruddannelse indenfor "Euro Paddle Pass" - EPP-systemet, for kano, kajak, SUP-board (32 timers varighed). Instruktøruddannelsen giver kompetencer til afvikling af sejladsaktiviteter i beskyttet og kendt farvand i perioden 1. maj til 31. oktober ved en vandtemperatur på min. 10 grader

Eventuelle spørgsmål til kurser/instruktøruddannelse og datoer for disse, samt til retningslinjer vedr. sejlads rettes til:

Morsø Ungdomsskole
Spurvevej 2
7900 Nykøbing M
Tlf. 99 70 62 80
www.ungmors.dk/

6. Sejlads med fartøjer med dimensionstal på 20 eller derover

For information om retningslinjer for sejlads med fartøjer med dimensionstal på 20 eller derover, kontakt Morsø Ungdomsskole: www.ungmors.dk, eller på tlf. 99 70 62 80.

7. Svømmebevis

Svømmebeviskurset indeholder en praktisk del og en teoretisk del samt en prøve og skal generhverves hvert år.

Svømmebevisprøvens omfang:

1. Teoretisk og praktisk prøve i genoplivning/ livredning samt brug af genoplivningsudstyr
2. Teoretisk prøve i teori vedr. badning fra strand, i åer eller søer, herunder bl.a. vejrskifte, bund-, temperatur- og strømforhold samt alarmering
3. Praktisk prøve i 200 meter svømning
4. Praktisk prøve i bjærgning over 25 meter af en forestillet bevidstløs person
5. Redning af person op på kanten af bassin. Personen skal være af mindst samme størrelse som prøvetageren

Prøven til Lille svømmebevis indeholder derudover:

- Praktisk prøve i dykning efter bjærgedukke på 2 meter dybt vand

Prøven til Stort svømmebevis indeholder derudover:

- Praktisk prøve i dykning efter bjærgedukke på 4,2 meter dybt vand eller længdedyk på 15 meter.

Bilag 1 – Normering

Antal børn og unge pr. tilsynsførende ved svømmeundervisning³, vandaktiviteter, ophold ved fjorden, badning og Ophav.

(Vedrørende antal børn/unge pr. tilsynsførende ved sejlads, se afsnit 5)

ALDERSGRUPPER	STED	AKTIVITET	ANTAL BØRN/UNGE PR. TILSYNSFØRENDE
Vuggestue/dagpleje (0 – 2 år)	Alle steder	Sopning til læggen (Kræver ikke svømmebevis)/Ophav	Max. 4
Børnehave/dagpleje (3 – 5 år)	Friland	Sopning til læggen (kræver ikke svømmebevis)/Ophav	Max. 6
	Bassin	Badning/svømning med flydemiddel/Ophav	Max. 6
0. – 2. klasse (6 – 8 år)	Friland	Badning/svømning med mulighed for solidt fodfæste/Ophav	Max. 8
	Bassin	Badning/svømning med flydemiddel/Ophav	Max. 10
3. – 5. klasse (9 – 11 år)	Friland	Badning/svømning med mulighed for solidt fodfæste/Ophav	Max. 10
	Bassin	Badning/Svømning/Ophav	Max. 15
6. kl. og opefter (12 år og opefter)	Friland	Badning/svømning med mulighed for solidt fodfæste/Ophav	Max. 10
	Bassin	Badning/svømning/Ophav	Max. 15

³ Ikke-svømmere skal kunne bunde eller bruge flydemiddel.

Bilag 2 – Love, bekendtgørelser og vejledninger

Børn og unges retningslinjer hviler på følgende juridiske grundlag:

BEK nr. 585 af 26/05/2025: Bekendtgørelse om tilsyn med folkeskolens elever i skoletiden.
Læs bekendtgørelsen på [Retsinformation.dk](https://retsinformation.dk).

BEK nr. 956 af 26/09/2012: Bekendtgørelse om mindre fartøjer der medtager op til 12 passagerer. Læs bekendtgørelsen på [Retsinformation.dk](https://retsinformation.dk).

Der kan findes yderligere information:

Vedr. sejlads:

Se Søfartsstyrelsens hjemmeside: [Institutions- & udlejningssejlads | sfs.dk](https://sfs.dk)

Vedr. vandsikkerhed:

Se bogen: *"Livredning, håndbogen for alle med interesse for vand og sikkerhed"*.

Se desuden [Rådet for Større Bade- og Vandsikkerhed – Råd om sikkerhed i og omkring vand](#).